

Ludzas novads – vārti starp austrumiem un rietumiem

Ludzas novads ir 267 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 122 km attālumā no Daugavpils un 30 km attālumā no Rēzeknes.

* No 23 522 iedzīvotājiem (dati uz 2024. gada 1. janvāri) latvieši ir 60,1 %, krievi – 32,9 %. Vēl novadā dzīvo arī apjomīgas baltkrievu, ukraiņu un poļu kopienas.

* Ludzas novads pamatoti uzskatāms par vārtiem starp austrumiem un rietumiem. No 2004. gada 1. maija novada robeža ir kļuvusi par Eiropas Savienības robežu. Novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A12 Jēkabpils–Rēzekne–Ludza–Krievijas robeža (Terehova), starptautiskās automaģistrāles E22 Rīga–Maskava daļa, un dzelzceļa līnija Rīga–Maskava.

* Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, Ludzas novada teritoriju veido arī bijušie Ciblas, Kārsavas un Zilupes novadi. Novadā ietilpst Kārsavas, Ludzas un Zilupes pilsēta un 22 pagasti – Blontu, Briģu, Ciblas, Cirmas, Golišēvas, Isnaudas, Istras, Lauderu, Līdumnieku, Malnavas, Mežvidu, Mērdzenes, Nirzas, Nukšu, Pasienes, Pildas, Pureņu, Pušmucovas, Rundēnu, Sahnavas, Zaļesjes un Zvirgzdenes pagasts.

* Novada administratīvais centrs ir Latvijas senākā pilsēta – **Ludza**.

* Ludzānieši lepojas ar mākslinieku un kibernetiskās mākslas pamatlicēju Juri Soikānu, brīvības cīnītāju Franci Kempu, dzejnieku, mākslinieku un publicistu Antonu Kūkoju, dokumentālā kino leģendu Hercu Franku, dzejnieku Andri Vējānu, tēlnieku Leonu Tomašicki, arheologu Vladislavu Urtānu un daudziem citiem ievērojamiem novadniekiem.

* Ludzu var dēvēt par Latvijas ezeru galvaspilsētu, jo pilsētīņu ieskauj pieci ezeri.

* Kopā ar Latgalei tik raksturīgajām koka mājām ziedošu dārzu vidū un mazajām ezermalas ieliņām veidojas neatkārtojami šarmanta vide. Latgaliešu atvērtā sirds, saviļņojošā daba un no sendienām pārmantoto prasmju meistarumu arodi ir tās vērtības, kas atstāj paliekošu nospiedumu tūristu un pilsētas draugu sirdīs.

* Ludzas Livonijas ordeņa pilsdrupas, kas ir galvenā pilsētas vertikāle līkumaino vecpilsētas ieliņu ielenkumā, Lielā Ludzas sinagoga, Baznīckalns, Ludzas amatnieku centrs, skaistais parks, ezeru promenādes un izbrauciens ar plostu latgaliešu dziesmu pavadījumā – lietas, kas jāizbauda katram Ludzas viesim.

2023. gadā Ludzas novadam izstrādāta jauna vizuālā identitāte un izveidots oriģināls sauklis «Te vyss ir pa eistam!», kas ir pirmais novada sauklis latgaliešu valodā visā Latvijā! Ligītas Karveles foto

Ludzas novads ir kā vitalitātes avots, no tā plūst dzīves spars. To rada novada uzņēmīgie, radošie un sirsnīgie cilvēki, un viņu paveiktais piesaista šim Lavotam arī citus gan no tuvām, gan tālām vietām.

IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA

Pīrūbežai juobyut dubultstyprai i dubultskaistai

Marika Čerņavska, bīdreibys «Teātris azotē» i Ludzys nūvoda Bārnu i jaunīšu centra kusteibu teātra vadeituoja, J. Soikāna Ludzys Muoksls školys školuoituoja, kai pošnūdarbynuotuo režisej i spielej izruodis, voda seminarus.

Marika auguse Zemgalē, bet niu jau 11 godus sevi sauc par ludzuonīti. Vaicuota par tū, kai ir mainejis juos skots nu molys, kliustūt par sovejū, jei atzeist, ka jai Latgolā vysod patics gasteit, bieerneibys vosorys pavadeitys kūpā ar muosu pi babenis Aglyunā, tok, kod tragiski guoja būjā mama i pīauguši sprīde, kū dareit ar meitīnem, jūs reakceja bejuse – tik na pi babys iz Aglyunu:

«**Es pat nevaru izskaidrot, kas tas bija. Varbūt bailes, ka te būs mazāk iespēju, ka mazāk jutīs to laikmeta strāvojumu, kas pusaudzībai un jaunībai vajadzīgs. Atceroties savas tā laika izjūtas, es labāk saprotu tos, kam Latgale šķiet jauka vieta tikai atpūtai un ciemošanās reizēm. Taču izrādījās, ka arī te ir laba dzīvošana, vajag tikai labu iemeslu pārcelties. Man tā bija mīlestība.**»

Runojūt par tim lobajim īmeslim i lītom, Marika nūsauc treis: cylvākus, kuri ite, kai jei atzeist, ir vīnkurošuoiki, pījēmūšuoiki i labdabeiguoki, dobu, kas ļaun satikt kotram

kūku i azaru, natraucejūt cyts cytam, i sādžys goru, kas ir juos pošys radeits termins:

– Ja vidzemnieks vai zemgalietis uzsver, ka ir viensētnieks, tad Latgalē gadsimtiem ilgi cilvēki dzīvojuši cieši kopā sādžās, arī mājas piebūvētas, lai var līdzās dzīvot vairākas paaudzes, brāļu un māsu ģimenes. Es tiešām ticu, ka cilvēkiem šeit patīk būt kopā, un tas rezonē manī, jo man patīk tuvu būt, veidot sirsnīgas, neformālas attiecības ar daudz vairāk cilvēkiem nekā ir ģimenē.

Marikys sirdslīta ir teātris, jei ir studiejuse nadzierdeigūs teātri Čehijā, i juos bīdreiba «Teātris azotē» topuse 2013. godā Reigā, kūpā ar dūmubīdri, vīneigū profesionalū vuojdzierdeigū aktrisi Latvejā Jolantu Znotiņu, lai, eistynojuūt projektus, veiduotu izruodis, ar kurom braukuot pa Latveju i uorzemem, tok, pīzasokūt meiteņai i pīemūt laikam laist jū bārnuoduorzā, saprota, ka Reigys dorbbūs naatsagrīzs:

– Biju dzirdējusi, ka Rīgā un citviet ir tādas bēbīšu skolas, kur mammas kopā ar bērniem socializējas, dara radošas lietas utt. 2018. gadā kopā ar domubiedriem izveidojām šādu skoliņu Ludzā.

Vāluok bīdreiba īzasaistejuse pošvaldeibys veseleibys veicynuošonys projektā, organizejūt dažaidys aktivitatis saimem, seniorim, sīvītem, tok saprosts, ka doramuo apjūms ir stipri par lelu, partū nuokūtnē plānuots atstuot viņ školeņu – Marikai jau ir pulka cytu ideju saisteibā ar cylvāku salīdiešonu, izmontojūt muokslu i cytys lītys, kas jū aizraun i ļaus byut na tikai organizatora, bet arī dareituoja i radeituoja lūmā.

Kab cylvāki grybātu palikt pīrūbežā voi atsagrīzt iz tīni, juospruot, byutu svareiga pretimnuokūšuoka attīksme pret uzjiemiejdarbeibu i stipri mozuok birokratejis:

«**Latgalē slikti maksā nodokļus. Manuprāt, ja tas būtu vieglāk izpildāms godīgi, maksātu vairāk, jo cilvēkiem patiesībā patīk būt godīgiem, ja vien tas viņus nepadara par ubagiem. Arī biedrībā dažkārt nākas nedēļā 10, pat 20 stundas “brīvprātīgi” pavadīt pie papīriem. Vai nebūtu lietderīgāk, ja es savu pieredzi, izglītību un motivāciju varētu ieguldīt reālās lietās, kas man padodas?**»

Problema, prūtams, ir arī dorbavītu tryukums i tys, ka nav eisti vītys, kur byut kūpā ar dūmubīdrim:

– Tas īpaši pietrūkst cilvēkiem pēc 9. klases līdz 30+ gadu vecumam, kuriem vajag šo vibrējošo, dzīvo gaisu, domu apmaiņu. Radiniece stāstīja, ka viņas jaunībā sādžas jaunieši tikās pie liepas. Ar ko varētu mūsdienās aizstāt šo liepu? Domāju, kā šādu satikšanās vietu nereti cenšamies atrast vai radīt caur mākslas skolas vai biedrības iniciatīvām.»

Vaicuota par nūvāruojumim attīceibā iz cylvāku īsaisti NVO sektorā i breivpruoteigajā dorbā, Marika soka, Ludzā ļauds asūt gona aktivi (juos jaunuokajā projektā reali īzasaistejuši 149), tūmār pībylst, ka byutu juoceļ breivpruoteiguo dorba prestižs i juomotivej īzasaisteit atbylstūši cylvāka prasmem, vacuumam i pat temperamentam, tok vysod golvonais ir līderis, ideja i komanda:

– Jāatrod veids, kā parādīt, ka darbošanās NVO var būt iespēja realizēt savas ieceres, idejas, savu aicinājumu, radīt pārmaiņas. Arī man patiesībā tas ir veids, kā realizēju to, par ko es degu.

Kas ir tys, kas līk justīs drūši ite, Ludzā?

– Nav jau teikts, ka man tā drošības sajūta ir, – dūmeigi atbīld Marika. Ir risks dzīvot šajā politiskajā situācijā Latvijā un jo īpaši pierobežā. Es domāju, ka visvairāk man palīdz ticība – par lietām, kuras nūdien nevaru ietekmēt, cenšos lūgties. Mēdz teikt, ka mīlestība ir darbības vārds, es domāju, arī cerība ir darbības vārds. Ja lēmumus pieņemu un rīkojos tā, it kā manī būtu cerība, tā manī aug un top stiprāka. Esmu iesākusi vairākas jaunas un neprātīgas lietas, kurām augļi būs pēc gada, pieciem vai desmit, tā praktizējot cerību savā ikdienas rīcībā. Esmu ievērojusi, ka, darot šos cerības darbus, topu palāvīgāka un laimīgāka. Mēs visi barojamies ar globālu trauksmi. Taču mazi, konkrēti, cerību sējoši darbi ir labākais pretspārs. Manuprāt, tieši pierobežai ir ārkārtīgi svarīga šī cerības praktizēšana darbos.

«**Mēdzu teikt – ja tautu vai valsti varētu vizualizēt kā tautas tērpu, tad pierobeža ir kā šī tērpa mala, un tai ir jābūt dubultstiprai un dubultskaistai, lai var noturēt visu audumu, lai tas neizšķīst.**»

Laiks ķerties pie reģionālās politikas sakārtošanas

Edgars Mekšs, Ludzas novada domes priekšsēdētājs:
– Mana mazā dzimtene ir Ludzas novada Pildas pagasts, kur pavadīju bērnību un mācījos skolā. Tur joprojām dzīvo cilvēki, kas mani labi pazīst, jo kādu laiku biju pagasta padomes priekšsēdētājs. Ar sirdi un dvēseli vienmēr esmu bijis kopā ar Ludzu.

Neviena valdība nav tikusi galā ar reģionālo politiku

– Varu teikt lielu paldies novada zemniekiem un uzņēmējiem, kuri, neskatoties uz ģeopolitiskajiem apstākļiem, iet uz priekšu un cīnās, meklē un realizē jaunas iespējas uzņēmējdarbībā. Ja cilvēks ir izvēlējies palikt savā dzimtajā pusē, strādāt un attīstīties, ir jādoma, kā viņu atbalstīt, sniegt kādas priekšrocības, lai panāktu izlīdzināšanos. Darbojoties lielpilsētu tuvumā, izdevumi uzņēmējiem ir mazāki. Vai tāpēc, ka Ludzas uzņēmēji ir tālu no Rīgas, viņiem jādzīvo sliktāk? Iespējams, palīdzību varētu sasaitīt ar nodokļiem, lai gan mazā valstī tas nav vienkārši panākams. Vēl viens jautājums – kā piesaistīt Ludzai jaunus investorus? Robežas tuvums, žoga būvniecība, aizsardzības struktūru aktivitātes investorus nepiesaista. Līdz šim bijuši reti izņēmumi, lai gan pašvaldība šim mērķim izmantojusi gan Eiropas fondu finansē-

jumu, gan ieguldījusi savus līdzekļus. Tāpēc cenšamies atbalstīt vietējos mazos uzņēmējus, finansālo iespēju robežās gādājam par uzņēmējdarbības vides uzlabošanu novadā.

«**Latvija ir maza, taču atšķirības starp reģioniem jūtamas – ne vien uzņēmējdarbībā, bet arī cilvēku dzīves līmenī. Algas Latgalē ir mazākas, bet komunālie maksājumi un cenas veikalos līdzvērtīgas galvaspilsētai.**

Cilvēki dodas tur, kur ir labāks piedāvājums, tāpēc arī pašvaldības izjūt kvalificētu speciālistu trūkumu. Stāsts ir par to, ka kopš valstiskās neatkarības atgūšanas neviena valdība nav tikusi galā ar reģionālo politiku. Visas prasības un sasniegumi rezultāti ir vienādi, taču apstākļi reģionos dažādi. Vien runājam, runājam, bet nekas nemainās. Laiks ķerties pie lietas!

JAUNIEŠI

Arī Ludzas novada jauniešiem ir daudz sapņu un ambīciju

Sintija Ruskule, Kārsavas jauniešu kopas vadītāja:
– Mēs nākam no bijušā Kārsavas novada un sevi saucam par Rītupes krasta jauniešiem. Cenšamies pārņemt jauniešu biedrības «Pūga» līdzšinējo veikumu un turpināt to. Ikdienā dzīvoju un mācos galvaspilsētā, bet ar sapni atgriezties mājās Latgalē.

Jauniešiem šeit ir ko darīt – dziedāt, dejot, sportot, bet gribējās vietu, kur var atnākt vienkārši atpūsties. Kopš augusta pastāv ap piecdesmit ieinteresētu jauniešu grupa, kurā aktīvi darbojas 12 līdz 15. Mūsu pirmais kopīgais pasākums bija par latgaliešu rakstu valodu, svinējām Halovīnu, bet vispār cenšamies, lai katram pasākumam būtu intelektuāls un izglītojošs piesitiens, piemēram, nesen bijām uzaicinājuši Valsts probācijas dienesta pārstāvjus, runājām par izlīgumu tēmu. Pašlaik gatavojamies jauniešu biedrības «Pūga» atdzimšanas pasākumam, kas notiks Ziemassvētkos.

Ludzā aktīvi darbojas Bērnu un jauniešu centrs, Zilupē ir jauniešu iniciatīvas grupa, bet mēs esam rītipieši. Vēlamies kļūt par vienojošo elementu, jo Rītupe tek cauri visam tagadējam novadam.

«**Visiem jauniešiem, vai viņi dzīvo pierobežā vai citur, ir svarīgi, lai viņus saklausa, lai atzīst, ka viņi ir un darbojas.**

Nākamgad mūsu galvenais uzdevums būs oficiāli saņemt biedrības «Pūga» statusu, lai varam pilntiesīgi darboties. Rīkosim Jauniešu dienu Ludzas svētku ietvaros, jo ir idejas, kā to padarīt vēl interesantāku. Pasākumi balstās pārsvarā uz mūsu pašu brīvprātīgo darbu. Esam pateicīgi visiem draugiem un atbalstītājiem – Salnavas kultūras namam, uzņēmējiem. Jā, ir grūti, bet mēs esam ļoti motivēti, mūsu darbošanās acīmredzot pārliecina arī citus.

«**Iespējas ir visur un visiem, arī Latgalē. Mīļie, nu, cik var kritizēt un pelt, tāpēc saņemamies un darām! Labākais, ko es pati varu dot Latgalei, ir atgriezties mājās. Lai arī sākotnēji šķiet, ka te ir maz iespēju, es taču varu pati radīt šīs iespējas.**

Man ir skaidrs virziens, kurā gribu doties. Lielākā daļa jauniešu, kas pašlaik te aktīvi darbojas, ir studenti Rīgā vai Rēzeknē, Jelgavā vai Daugavpilī. Man šķiet, mēs visi esam tādi kā sprīdīši – ar pārliecību, ka nekur nav tik labi, kā mājās. Kad es ar vilcienu nedēļās nogalēs dodos mājās, redzu, cik daudz jauniešu brauc Zilupes virzienā. Arī viņi dodas uz mājām. Ir sajūta, ka tieši mani vienaudži būs tie, kuri atgriezīsies Ludzā, Kārsavā, Salnavā, Zilupē un citās vietās Latgalē. Esam jauni, mums ir tik daudz sapņu un ambīciju, tāpēc gribas, lai mūs kāds saklausa un atbalsta. Kad būsim pilntiesīga biedrība, iespējas būs plašākas, piemēram, saņemt finansiālu atbalstu no Ludzas novada domes, piedalīties dažādu fondu projektos.

Starp citu, 25. decembrī 19.00 Salnavas kultūras namā rīkojam Kārsavas jauniešu kustības “Rītupes krastos” atdzimšanas pasākumu “Kas ir zem maskas?”. Tāpēc aicinām ikvienu jaunieta pievienoties mūsu radošajam burbulim!

BIBLIOTĒKA

Latgales senākā bibliotēka ar mūsdienīgu saturu

Ludzas novada bibliotēka gada nogalē svinēja 140 gadu jubileju, un bibliotēkas direktore **Elita Zirne** lepojas, ka viņa ar kolēģiem strādā Latgales senākajā bibliotēkā.

Elita pieļauj, ka citi kolēģi Latgalē vēl pēta savas bibliotēkas vēsturi, tikmēr Ludzas novadā var jau šodien droši runāt par savas bibliotēkas seno vēsturi.
– Pateicoties bijušās Ludzas novada bibliotēkas vadītājas Intas Kušneres mīlīgajam pētniecības darbam, ir zināms, ka ebreju uzņēmējs Haims Sujers, kuram piederēja drukātava, pirms 140 gadiem Ludzā atvēra grāmatnīcu (Ludzas vecpilsētā, tagad tur ir grāmatu veikals «Sākums A», ko rotā piemiņas plāksne). Viņš ļāva tās apmeklētājiem pārlapot, palasīt grāmatas, jo toreiz iedzīvotājiem nebija naudas grāmatām. Redzēdams, ka cilvēku apmeklējumi ieilgst, tāpēc ka viņiem gribas izlasīt visu grāmatu, uzņēmējs sāka grāmatas izsniegt uz mājām. Tā grāmatnīca kļuva arī par pirmo bibliotēku Ludzā. Interesanti, ka līdz Otrajam pasaules karam biedrības veidoja un uzturēja savas bibliotēkas, un tās bija ļoti populāras, vēlāk – 1949. gadā – atklāja Bērnu bibliotēku.

«**Savukārt mūsdienās darbojas Ludzas novada bibliotēka, pagastu bibliotēkas un skolu bibliotēkas. Tas apliecina to, ka Ludzas iedzīvotāji ir bijuši lieli grāmatu mīļi, viņi tādi ir arī šodien, bet mēs, grāmatu sargi, bibliotēku piepildām arī ar mūsdienīgu saturu.**

Tas mūsdienīgais saturs ir gan dažādas paaudzes apvienojoši pasākumi, gan literātu jauno grāmatu prezentācijas, izstādes un koncerti, ludzānieši arī raksta un īsteno

izglītojošus projektus. Pie bibliotēkām veidojas interešu klubiņi, rokdarbnieku, jauno māmiņu un citas kopienas. Savukārt iestājoties digitālajam laikmetam, arī Ludzas novada bibliotekāri palīdz lasītājiem, sevišķi senioriem, pārvaldīt e-rīkus, skārienjūtīgās iekārtas. Šodien bibliotekārs ir arī konsultants, asistents, psihologs, meddžeris..., – vārdu sakot, cilvēks ar daudzu profesiju zināšanām, iemaņām un kompetencēm.

Šeit, pierobežā, dzīvo sirsnīgi, radoši, daroši un stipri cilvēki

– Braucot uz lauku bibliotēkām, redzu, ka laukos gadu no gada cilvēku paliek arvien mazāk. Tāpēc valdībai būtu vairāk jādomā, kā laukiem piesaistīt jaunos cilvēkus, un viens no instrumentiem ir jaunu darbavietu veidošana. Redzu arī jaunās ģimenes, kas atgriežas vai nopērk īpašumu un apmetas dzīvot pierobežā, un tas sirdi dara priecīgu. Mēs, ludzānieši, lepojamies ar Ludzas novadu, tās ir mūsu mājas, gaismas sala. Tāpēc arī es savulaik nekur neaizbraucu, lai gan studējot galvaspilsēta vilināt vilināja palikt tur.

Mēs arī lepojamies ar saviem cilvēkiem. Šeit, pierobežā, dzīvo sirsnīgi, radoši, daroši un stipri cilvēki. Viņi rūpējas par radošo vidi. Un, ja jūs gribat izmērīt Ludzas senatnīgumu un Ludzas vērtību, atbrauciet uz Ludzu, pastaigājiet vecpilsētā, aizejiet līdz pilskalnā un paskatieties uz Ludzas panorāmu. Sajutīsiet, ka tur laiks apstājas. Parunājieties ar cilvēkiem. Tā jūs sajutīsiet Ludzas enerģiju un stipro cilvēku gara spēku.

UZŅĒMĒJDARBĪBA

Ceļš no tomātu siltumnīcām līdz kaņepju kompozīta droniem

Ludzas novadā SIA «Latgales dārzeņu loģistika» «Mežvidu» siltumnīcās trīspadsmito sezonu aug tomāti, turpat notiek biedrības «Mežvidu lauksaimniecības un tehnoloģiju parks» un tās partneru pētījumi un eksperimenti par industriālo kaņepju daudzveidīgo pielietojumu, siltumnīcu tehnoloģiju attīstību un bioenerģijas ražošanu. Vaicāts, vai «Mežvidu» tomāti, kas nopērkami lielveikalos, ir iemīļējuši Ludzas novada sauli, SIA «Latgales dārzeņu loģistika» līdzīpašnieks un biedrības «Mežvidu lauksaimniecības un tehnoloģiju parks» projektu vadītājs **Edgars Romanovskis** uzsvēra, ka siltumnīcas tomātu biznesu ir sekmējis cilvēku darbs, mīlestība un gadu gaitā iekrātā pieredze un zināšanas.

– «Mežvidu» tomāti ir iekarojuši savu nišu Latvijas tirgū, un tas ir visas mūsu komandas lielā darba un investīciju rezultāts.

«**Taču pēdējos gadus mēs plašāk runājam par “Mežvidu lauksaimniecības un tehnoloģiju parku” un atbilstošu biedrību, kurā apvienojušies Mežvidu uzņēmumi, vadošās Latvijas tehniskās augstskolas un vesela virkne uzņēmumu, kas darbojas bio ekonomikas nozarē.**»

SPORTS

Ludzas vizītkarte – handbols un Dainis Krištopāns

Handbola attīstītāji Ludzā – treneris Andrejs Narnickis (no kreisās), uzņēmējs Edgars Romanovskis un treneris Māris Cibulskis

Ludzā handbols cilvēkiem ir «asinīs», šeit handbolu spēlē vecāki, bērni, draugi, politiķi. Par to var pārliecināties, parunājot ar handbola treneriem – **Andreju Narnicki**, kurš savulaik handbola ceļā ievadīja šī brīža Latvijas un pasaules rokasbumbas zvaigzni Daini Krištopānu, un **Māri Cibulski**, kurš ne tikai trenē pieaugušo komandas, bet arī spēlē handbolu pats, tāpat handbolistes ir viņa abas meitas un sieva. Tikpat liels handbola patriots ir uzņēmējs, Latvijas handbola federācijas padomes loceklis **Edgars Romanovskis**, arī viņš atsācis treniņus handbolā. Visi trīs aktīvi darbojas biedrībā «Sporta klubs «Latgols»», kura vadītājs ir Māris Cibulskis. Turklāt tāda paša nosaukuma Ludzas handbola vīriešu un sievietes komandas ir vienas no titulētākajām Latvijas rokasbumbas vēsturē.

«Ja runā par Latvijas handbola izlasi, tad pēdējie gadi bijuši izaicinājumu pilni, jo notika paaudžu maiņa. Pašlaik Latvijas vīriešu handbola izlase ir viena no jaunākajām

Pašlaik Eiropas un pasaules kontekstā daudz runājam par zaļo kursu un nepieciešamību aktīvi rīkoties, lai novērstu klimata pārmaiņas, kas apdraud mūsu kopējās mājas – zemeslodi, un enerģētikas kontekstā šobrīd ne mazāk būtisks jautājums ir par mūsu energodrošību un neatkarību.

Šodien man rodas likumsakarīgs jautājums, kādās interesēs tika iniciēta 2017.–2021. gada masveidīgā kampaņa pret vietējiem zaļās enerģijas ražotājiem, kas faktiski sagrāva autonomo mazo bāzes ģenerāciju reģionos, kas balstījās uz biogāzes un gazifikācijas tehnoloģijām un vietējo izejvielu izmantošanu? Atbildību par lielākoties fosilās enerģijas – dabasgāzes, kas nāca no Krievijas, radīto elektroenerģijas izmaksu sadārdzinājumu kampaņas uzturētāji «novēla» uz vietējiem zaļajiem ražotājiem, lauku uzņēmumiem un zemniekiem. Domāju, mums būtu jāizskata iespēja valstiski kompensēt vismaz daļu zaudējumu, ko šīs kampaņas ietvaros cieta vietējās enerģijas ražotāji, šāds solis vismaz daļēji atjaunotu arī investoru uzticību, kas būtiski mazinājās.

Minētās kampaņas rezultātā arī «Mežvidi» piedzīvoja būtiskus zaudējumus, kas neļāva mums, iespējams, kļūt par vienu no vadošajiem sintēzes gāzes tehnoloģiju attīstītājiem un veikt plānoto siltumnīcu kompleksa paplašināšanu, kā arī būtiski ietekmēja un turpina ietekmēt uzņēmumu šībrīža rezultātus. Tomēr, neskatoties uz visiem izaicinājumiem, mēģinām «nemest plinti krūmos» un turpinām virzīties uz priekšu.

Vēl Edgars Romanovskis uzsver ilgstošo darbu, kas notiek ar mērķi atjaunot un attīstīt Latvijā industriālo kaņepju audzēšanu un pārstrādi. Ilgstoši realizētais projekts, kas gaida jaunu turpinājumu, noslēdzās ar to, ka sadarbībā ar Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas vadošajiem speciālistiem no biokompozīta materiāliem, kuriem par pamatu izmantotas kaņepju šķiedras, tika izgatavoti divi industriālie droni.

Kas palīdz un kas traucē uzņēmējiem darboties pierobežā...

– Ceļā uz mērķi palīdz cilvēku griba strādāt un radīt kaut ko jaunu tepat Latgalē. Es pats esmu dzimis ludzānietis, pirms vairāk nekā desmit gadiem ar kompanioniem aizaugušā, degradētā teritorijā sākām attīstīt «Mežvidu» siltumnīcas un biomasas gazifikācijas, varētu pat teikt, centru. Labi ir, ka darbojas Latgales speciālā ekonomiskā zona, labi, ka lauksaimnieki un lauku uzņēmēji var modernizēties un attīstīties ar Lauku atbalsta dienesta Eiropas atbalsta programmām. Latgales un Austrumu pierobežas kontekstā pašlaik ir būtiski, lai maksimāli efektīvi sāktu darboties Latgales un Austrumu pierobežas atbalsta/ attīstības plāni.

«**Manuprāt, mums mazā valstī ir pārāk daudz kontrolētāju attiecībā pret tiem reālajiem darītājiem, kas uzņemas risku, atbildību un bieži burtiski ziedo desmitiem gadu no savas dzīves, lai izveidotu simtiem labi apmaksātu darbvietu, līdzekļus savas valsts budžetam un ļauj mums būt lepniem par savas Latvijas sasniegumiem starptautiskajā arēnā. Jautājums – vai ikdienā mēs to pienācīgi novērtējam?**»

Vai, pieņemot uzņēmēju, zemnieku... iedzīvotāju dzīves kvalitāti negatīvi ietekmējošus lēmumus, kas rezultējas ar būtiskiem zaudējumiem, lēmumu pieņēmēji līdz galam izprot «likuma garu», vai arī vadās pēc bieži vien kļūdainas «likuma burtas» izpratnes? Vai sasniegtais rezultāts ir samērīgs un atbilst sabiedrības ilgtermiņa interesēm? Ļoti skaudrs un sāpīgs piemērs šādai rīcībai ir iepriekš pieminētā kampaņa pret zaļās enerģijas ražotājiem.

Aicinu šajā trauksmainajā laikā mums visiem būt saliedētiem un censties ne tikai svētkos, bet arī ikdienā atbalstīt līdzcilvēkus, palīdzēt nelaimē nonākušajiem un vairāk sadarboties, tad visiem kopā mums izdosies paveikt lielas lietas!

Eiropā, tajā vadošās lomas sāk spēlēt jau bijušo izlases spēlētāju bērni, un starp viņiem ir arī Ludzas novada sporta skolas audzēkņi. Ludzāniešiem tiešām ir ar ko lepoties arī pasaulē, jo, piemēram, Vācijas bundeslīgā pašlaik pirmajā vietā ir komanda, kurā spēlē Dainis Krištopāns,» skaidro E. Romanovskis.

Būtiski šajā kontekstā ir attīstīt starptautisko sadarbību, un kā vienu no veiksmīgiem pēdējiem piemēriem Edgars piemin sadarbību handbola jomā, kas Ludzai veidojas ar sadraudzības pašvaldību apvienību no Horneburgas Vācijā (blakus Hamburgai). Ļoti cieša sadarbība izveidojusies Baltijas valstu līmenī gan ar Lietuvu, gan Igauniju, kurai pašlaik aktīvi pievienojas arī Somija, un šī sadarbība notiek gan handbola federāciju, gan arī klubu un pašvaldību līmenī.

«**Handbols tiešām ludzāniešiem ir “asinīs”, to spēlē no paaudzes uz paaudzi. Mums ir daudz ģimeņu, kurās rokasbumbu spēlē vecāki un bērni, un, cerams, ka to spēlēs arī viņu bērni,” tā E. Romanovskis.**»

«Handbolu spēlē arī Ludzas novada domes priekšsēdētājs Edgars Mekšs un viņa dēls Edvīns, kurš pēc Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas absolvēšanas atgriezies dzimtajā pusē un uzsācis dienesta gaitas Zemessardzē, ir viens no vadošajiem spēlētājiem mūsu virslīgas komandā. Arī manā ģimenē visi ir handbolisti. Un, ja handbols ir «asinīs», tad tas ir uz mūžu,» uzsvēra Māris Cibulskis.

«**Tomēr reģionos, īpaši pierobežā, ir grūti noturēt jaunos handbolistus, viņi pēc devītās klases dodas uz Murjāniem vai pēc vidusskolas, aizbraukuši studēt, papildina Rīgas un Pierīgas klubus, un Ludzā atgriežas retais.**»

«Ja runā par Daini Krištopānu, tur ir maz mana nopelna, jā, es viņam ieliku rokasbumbas pamatus, taču viņš

pats kādu dienu saprata, ka viņam handbols padodas ļoti labi, un sāka nopietni strādāt pie savas izaugsmes. Dainis pats izvēlējās handbolista profesionālās gaitas. Ludzā vajadzētu handbola akadēmiju, jo mums ir sporta skola, treneri, komfortabls internāts, sporta kluba «Latgols» un tā virslīgas komandas. Trūkstošais posms būtu sporta klašu izveide un papildu valsts finansējums, jo tikai ar pašvaldības atbalstu tāda līmeņa pasākumu nav iespējams īstenot, tad Ludza tiešām būs handbola galvaspilsēta,» uzskata Andrejs Narnickis.

Edgars Romanovskis šīs problēmas, ka talantīgie handbolisti no reģioniem dodas projām, risinājumu redz arī sadarbībā: «Ja mēs runājam par drošību šeit, Latvijas Austrumu pierobežā, tad mums jārunā arī par sportu, sporta infrastruktūru. Viens piemērs. Lai uzlabotu fizisko sagatavotību jauniešiem, kuri veidos mūsu aizsardzības spēku pamatus un kuri nākotnē arī varētu izvēlēties militāro karjeru, handbols varētu būt tas sporta veids (ņemot vērā tā specifiku, kas ļoti labi nodrošina spēlētāju vispārējo fizisko sagatavotību, t.sk. bruņoto spēku vajadzībām), ko šādā griezumā varētu attīstīt Ludzā, sadarbojoties Latvijas Handbola federācijai, Nacionālajiem Bruņotajiem spēkiem, Ludzas novada pašvaldībai, sporta klubam «Latgols». Klāt noteikti vajadzētu nākt padziļinātai sadarbībai ar Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju un Rīgas Tehnisko universitāti pēc minēto augstskolu apvienošanās, kas notiks 2025. gadā, piedāvājot jaunietim potenciālās profesionālā sportista karjeras iespējas, kas apvienotas ar militāro dienestu (vienlaikus spēlējot handbolu un dienējot vietējā zemessardzes apakšvienībā) un iespēju izvēlēties nākotnē veiksmīgu militāro karjeru, kā arī paralēli iegūt labu izglītību perspektīvājos inženierzinātnēs, nedodoties projām no savas dzimtas puses. Īstenojot šāda veida projektu, mēs sniegtu savu artavu pašlaik tik būtiskajai drošības un ekonomikas stiprināšanai pierobežā, kuras galvenais nosacījums ir mūsu jaunā paaudze.